

**AY - Lisäaine**

Päiväys: 11.6.2008

Edellinen päiväys: 14.2.2005

**1. AINEEN TAI VALMISTEEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT****1.1 Kemikaalin tunnistustiedot****1.1.1 Kauppanimi**  
AY - Lisäaine**1.1.2 Tunnuskoodi**  
T1716**1.2 Kemikaalin käyttötarkoitus****1.2.1 Käyttötarkoitus sanallisesti ilmoitettuna**  
kenkäteollisuuden liuotinohenteinen lisäaine**1.2.2 Toimialakoodi**  
DC 193 Jalkineiden valmistus**1.2.3 Käyttötarkoituskoodi**  
31 Kyllästysaineet (impregnointi)**1.3 Valmistajan, maahantuoja tai muun toiminnanharjoittajan tunnistustiedot****1.3.1 Valmistaja, maahantuoja tai muu toiminnanharjoittaja**  
KIILTO OY**1.3.2 Yhteystiedot****Katuosoite** Tampereentie 408  
**Postinumero ja -toimipaikka** 33880 LEMPÄÄLÄ  
**Postiosoite** PL 250  
**Postinumero ja -toimipaikka** 33101 TAMPERE  
**Puhelin** 0207 710 100  
**Telefax** 0207 710 101  
**Sähköposti** productsafety@kiilto.com**1.4 Hätäpuhelinnumero****1.4.1 Numero, nimi ja osoite**  
+358 (0)9 471 977  
Myrkytystietokeskus  
Haartmaninkatu 4  
00290 Helsinki  
FINLAND**2. VAARAN YKSILÖINTI**

Helposti syttyvää.

Xn - Haitallinen.

Terveydelle haitallista nieltynä. Ärsyttää silmiä. Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua. Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta. Erittäin myrkyllistä vesiliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

**3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA****3.1 Vaaraa aiheuttavat aineosat**

<b>3.1.1 CAS/EY-numero ja rek.nro</b>	<b>3.1.2 Aineosan nimi</b>	<b>3.1.3 Pitoisuus</b>	<b>3.1.4 Varoitusmerkki, R-lausekkeet ja muut tiedot aineosasta</b>
3006-13-1 141-78-6	Tetra-alkyyliammoniumsulfaatti (TAAS) Etyyliasettaatti	70-80% 20-30%	Xn; R22; N; R50/53 F; R11; Xi; R36; R66; R67

**3.1.7 Muut tiedot**

Tässä kohdassa mainittujen R-lausekkeiden täydelliset tekstit ovat kohdassa 16.

**AY - Lisäaine**

Päiväys: 11.6.2008

Edellinen päiväys: 14.2.2005

**4. ENSIAPUTOIMENPITEET**

- 4.1 Erityiset ohjeet**  
Ei vaaroja, jotka vaativat erityisiä ensiapuohjeita.
- 4.2 Hengitys**  
Siirrettävä raittiiseen ilmaan. Pidettävä lämpimänä ja rauhallisessa paikassa. Annettava happea tai tekohengitystä tarvittaessa.
- 4.3 Iho**  
Pestävä saippualla ja vedellä.
- 4.4 Roiskeet silmiin**  
Huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä, myös silmäluomien alta. Otettava yhteys lääkäriin mikäli oireet jatkuvat.
- 4.5 Nieleminen**  
Potilas viedään välittömästi sairaalaan. Huuhdeltava suu. Ei saa oksennuttaa.

**5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET**

- 5.1 Sopivat sammutusaineet**  
alkoholia kestävä vahto, hiilidioksidi (CO<sub>2</sub>), jauhe, vahto
- 5.3 Erityiset altistumisvaarat tulipalossa**  
Palossa muodostuu terveydelle haitallisia ja myrkyllisiä kaasuja.
- 5.4 Erityiset suojaimet tulipaloa varten**  
Tulipalossa käytettävä paineilmalaitetta.

**6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ**

- 6.1 Ohjeet henkilövahinkojen estämisestä**  
Katso kohta 8.
- 6.2 Ohjeet ympäristövahinkojen estämisestä**  
Ei saa päästää ympäristöön.  
Estettävä tuotteen pääsy viemäriin.
- 6.3 Puhdistusohjeet**  
Imeytetään imukykyiseen aineeseen, kuten hiekkaan tai Kieselukur'iin. Jäte kootaan suljettavaan astiaan. Hävitys: kts. kohta 13

**7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI**

- 7.1 Käsittely**  
Eristettävä sytytyslähteistä - Tupakointi kielletty. Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinöinti.
- 7.2 Varastointi**  
Säiliöt pidettävä tiiviisti suljettuina kuivassa, viileässä ja hyvin ilmastoidussa paikassa.

**8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET**

- 8.1 Altistumisen raja-arvot**
- 8.1.1 HTP-arvot**
- |          |                  |                              |                                 |
|----------|------------------|------------------------------|---------------------------------|
| 141-78-6 | Etyyliasettaatti | 300 ppm (8 h)                | 500 ppm (15 min)                |
|          |                  | 1100 mg/m <sup>3</sup> (8 h) | 1800 mg/m <sup>3</sup> (15 min) |
- luett.v. 1996 HTP-arvot ovat Suomen arvoja

**AY - Lisäaine**

Päiväys: 11.6.2008

Edellinen päiväys: 14.2.2005

**8.2 Altistumisen ehkäiseminen****8.2.1 Työperäisen altistumisen torjunta**

Huolehdittava hyvästä ilmanvaihdosta. Ruiskutettaessa on käytettävä raitisilmasuojainta, ellei riittävää ilmastointia voida järjestää. Kädet pestävä ennen taukoja ja työpäivän jälkeen. Syöminen, juominen ja tupakointi kielletty ainetta käsiteltäessä.

**8.2.1.1 Hengityksensuojaus**

Jos ilmanvaihto on puutteellinen, on käytettävä liuotinhöyryjä pidättävää hengityksensuojainta - suodintyyppi A2. Ruiskutettaessa käytettävä tarvittaessa hiukkassuodattimella varustettua yhdistelmä hengityssuojainta tyyppi A2/P2

**8.2.1.2 Käsiensuojaus**

Kumi- tai muovikäsineet.  
EN 374n mukaiset suojakäsineet.

**8.2.1.3 Silmiensuojaus**

Mikäli todennäköisesti esiintyy roiskeita, käytä: Suojalasit

**8.2.1.4 Ihonsuojaus**

Läpäisemätön vaatetus.

**9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET****9.1 Yleiset tiedot (olomuoto, väri, haju)**

liuos, kirkas, väritön, pistävä haju

**9.2 Terveystiedot, turvallisuuden ja ympäristön kannalta tärkeät tiedot****9.2.1 pH**

-

**9.2.2 Kiehumispiste/kiehumisalue**

+77°C ( Etyyliasettaatti ) (myös tuotteen)

**9.2.3 Leimahduspiste**

-4°C (c.c.) ( Etyyliasettaatti ) (myös tuotteen)

**9.2.5 Räjähdysominaisuudet****9.2.5.1 Alempi räjähdysraja**

2.1 vol. %

**9.2.5.2 Ylempi räjähdysraja**

11.5 vol. % ( Etyyliasettaatti ) (myös tuotteen)

**9.2.7 Höyrynpaine**

-

**9.2.8 Suhteellinen tiheys**n. 0.90 kg/dm<sup>3</sup> / 20 °C**9.2.9 Liukoisuus****9.2.9.1 Vesiliukoisuus**

liukenematon

**9.2.9.2 Rasvaliukoisuus (liuotin-öljy, yksilöitävä)**

-

**9.2.10 Jakautumiskerroin: n-oktanoli/vesi**

-

**9.3 Muut tiedot**

Itsesyttymislämpötila +460 °C ( Etyyliasettaatti ) (myös tuotteen)

**10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS****10.1 Vältettävät olosuhteet**

Höyryt saattavat muodostaa räjähtävän seoksen ilman kanssa.

**10.3 Vaaralliset hajoamistuotteet**

Tulipalossa saattaa muodostua hiilimonoksidia ja/tai hiilidioksidia. Hiilidioksidi saattaa riittävässä pitoisuuksissa vaikuttaa tukahduttavasti. Hiilimonoksidi eli häkä on myrkyllistä hengitettynä.

**11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT****11.1 Välitön myrkyllisyys**

**AY - Lisäaine**

Päiväys: 11.6.2008

Edellinen päiväys: 14.2.2005

Suurien höyrypitoisuuksien hengittäminen voi alentaa keskushermoston toimintaa ja aiheuttaa huumausta. Voi aiheuttaa päänsärkyä ja huimausta.

CAS 3006-13-1 Tetra-alkyyliammoniumsulfaatti (TAAS): LD<sub>50</sub> = = 530 mg/kg, suun kautta, rotta

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: LD<sub>50</sub> = 5620 mg/kg, suun kautta, rotta, LC<sub>50</sub> = 1600 ppm, hengitysteitse, rotta,

**11.2 Ärsyttävyyys ja syövyttävyyys**

Pienten liuotinhöyrypitoisuuksien hengittäminen ärsyttää hengityselimiä ja limakalvoja.

**11.3 Herkistyminen**

-

**11.4 Subakuutti, subkrooninen ja pitkäaikaismyrkyllisyys**

Altistuminen kattoarvoa korkeammille liuotinhöyryjen pitoisuuksille saattaa aiheuttaa haittaa terveydelle, kuten esim. limakalvon ja hengityselinten ärsytystä sekä munuaisten, maksan ja keskushermoston vaurioita.

**11.5 Kokemusperäinen tieto vaikutuksista ihmisiin**

Liuotinhöyryjen hengittäminen voi aiheuttaa huimausta. Ärsyttää ja kuivattaa ihoa. Kosketus silmien kanssa voi aiheuttaa ärsytystä.

**12. TIEDOT KEMIKAALIN VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE****12.1 Ekotoksisuus****12.1.1 Myrkyllisyys vesielioille**

CAS 3006-13-1 Tetra-alkyyliammoniumsulfaatti (TAAS): EC<sub>50</sub> = < 0.1 mg/l / 48 h / Daphnia magna (vesikirppu) = Erittäin myrkyllistä vesielioille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: LC<sub>50</sub> = 290 mg/l / 96 h, kala (Fathead Minnow); LC<sub>50</sub> >1000 mg/l / 48 h, Daphnia magna (vesikirppu) Aine ei ole myrkyllistä.

**12.1.2 Myrkyllisyys muille eliöille**

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: IC<sub>50</sub> = >5000 mg/l / bakteeri Aine ei ole myrkyllistä.

**12.2 Kulkeutuvuus**

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: Tuote liukenee veteen, 85 g/l, jolloin se kulkeutuu maaperässä.

**12.3 Pysyvyys ja hajoavuus****12.3.1 Biologinen hajoavuus**

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: BOD<sub>28</sub> TOD = Helposti biologisesti hajoava.

**12.3.2 Kemiallinen hajoavuus**

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: Kemiallinen hapenkulutus (COD) = 1.54

**12.4 Biokertyvyys**

CAS 141-78-6 Etyyliasettaatti: log K<sub>ow</sub> 0.73, log K<sub>ow</sub> 0.68 (mitattu) = Aine ei ole kertyvää.

**13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT**

Tuote on ongelmajätettä.

Hävitetävä erikoisjätteenä paikallisten ja kansallisten säädösten mukaisesti.

**14. KULJETUSTIEDOT**

<b>14.1</b>	<b>YK-numero</b>	1993
<b>14.2</b>	<b>Pakkausryhmä</b>	II
<b>14.3</b>	<b>Maakuljetukset</b>	
<b>14.3.1</b>	<b>Kuljetusluokka</b>	3
<b>14.3.2</b>	<b>Vaaran tunnusnumero</b>	
	<b>ADR/RID-varoituspukkeet</b>	nro 3
<b>14.3.3</b>	<b>Rahtikirjan mukainen nimitys</b>	1993 - Palava neste, n.o.s. sisältää Etyyliasettaatti
<b>14.3.4</b>	<b>Muita tietoja</b>	Suojattava jäätymiseltä.
<b>14.4</b>	<b>Merikuljetukset</b>	
<b>14.4.1</b>	<b>IMDG-luokka</b>	3

**AY - Lisäaine**

Päiväys: 11.6.2008

Edellinen päiväys: 14.2.2005

<b>14.4.2</b>	<b>Oikea tekninen nimi</b>	Flammable liquids, N.O.S. contains Ethyl acetate
	<b>Pakkausryhmä</b>	II
	<b>IMO-Varoituslipukkeet</b>	3
<b>14.4.3</b>	<b>Muita tietoja</b>	Suojattava jäätymiseltä.
<b>14.5</b>	<b>Ilmakuljetukset</b>	
<b>14.5.1</b>	<b>ICAO/IATA-luokka</b>	3
<b>14.5.2</b>	<b>Oikea tekninen nimi</b>	Flammable liquid, n.o.s. contains Ethyl Acetate
	<b>ICAO-Varoituslipukkeet</b>	no 3 "Flammable liquid"
<b>14.5.3</b>	<b>Muita tietoja</b>	Suojattava jäätymiseltä.

**15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT****15.1 Varoitusetiketin tietoja****15.1.1 Valmisteen varoitusmerkin kirjaintunnus ja varoitusmerkin nimi**

F	Helposti syttyvä
Xn	Haitallinen
N	Ympäristölle vaarallinen

**15.1.2 Varoitusetikettiin merkittävien aineosien nimet**

Tetra-alkyyl ammoniumsulfaatti (TAAS)  
Etyyliasettaatti

**15.1.3 R-lausekkeet**

R22	Terveydelle haitallista nieltynä.
R36	Ärsyttää silmiä.
R50/53	Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R66	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
R67	Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

**15.1.4 S-lausekkeet**

S16	Eristettävä sytytysläheteistä - Tupakointi kielletty.
S26	Roiskeet silmistä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä ja mentävä lääkäriin.
S29	Ei saa tyhjentää viemäriin.
S33	Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinöinti.
S61	Vältettävä päästämistä ympäristöön. Lue erityisohjeet/käyttöturvallisuustiedote.

**15.1.5 Eräitä valmisteita koskevat erityisvaatimukset**

Vähittäismyyntipakkauksiin lisäteksti: Säilytettävä lasten ulottumattomissa.

**16. MUUT TIEDOT****16.1 Luettelo kemikaalia koskevista R-lausekkeista**

R22	Terveydelle haitallista nieltynä.
R36	Ärsyttää silmiä.
R50/53	Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R66	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
R67	Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.
R11	Helposti syttyvä.

**16.4 Lisätiedot**

Jarmo Paavilainen

**16.5 Käytetyt tietolähteet**

Lainsäädäntö ja raaka-ainetoimittajien antama tieto, Sax's "Dangerous Properties of Industrial Materials."